

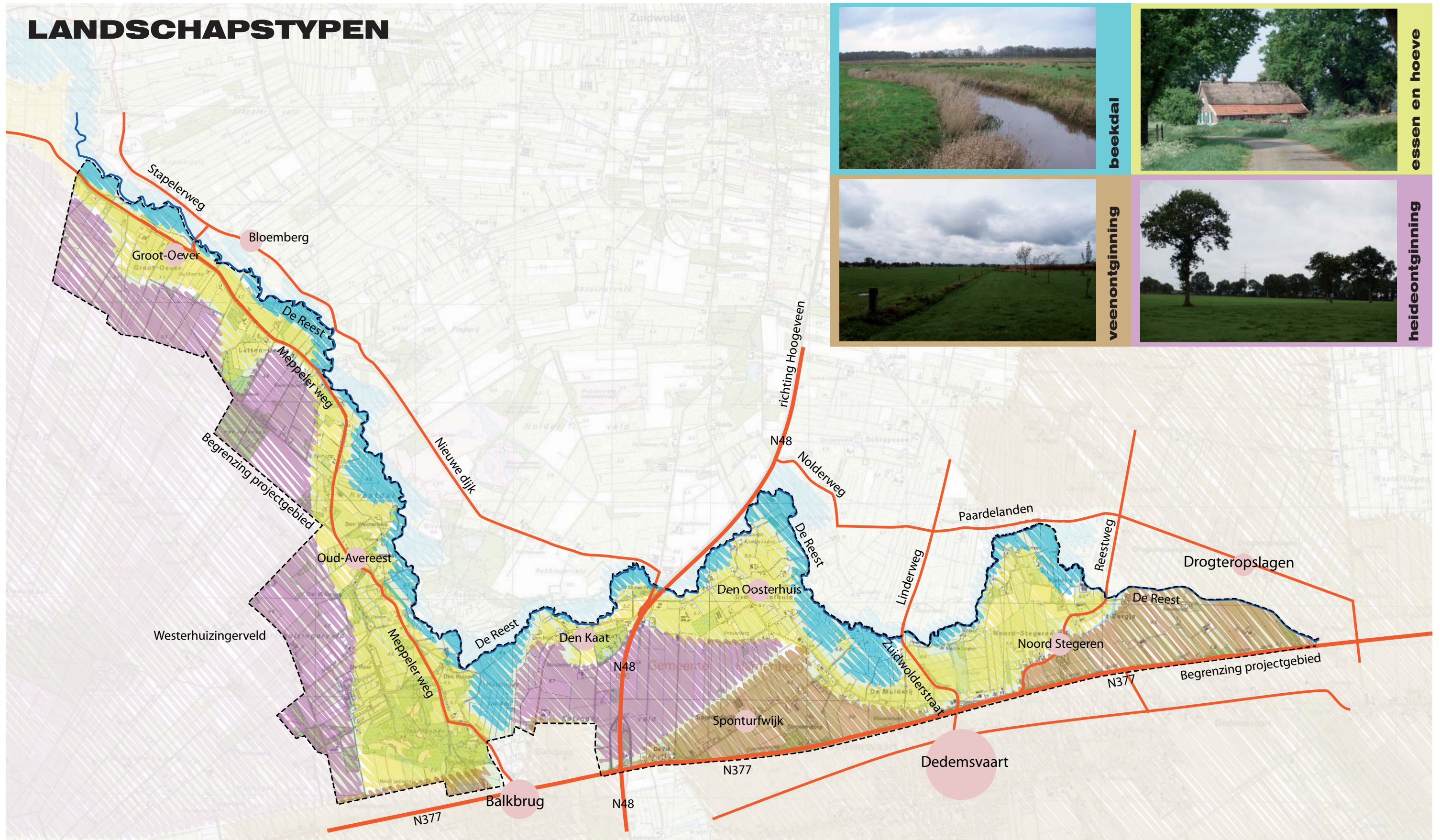

LANDSCHAP
IDENTITEIT
KAART

L I K

REESTDAL

LANDSCHAPSTYPEN

beekdal

essen en hoeve

veenontginning

heideontginning

INLEIDING

Achtergrond

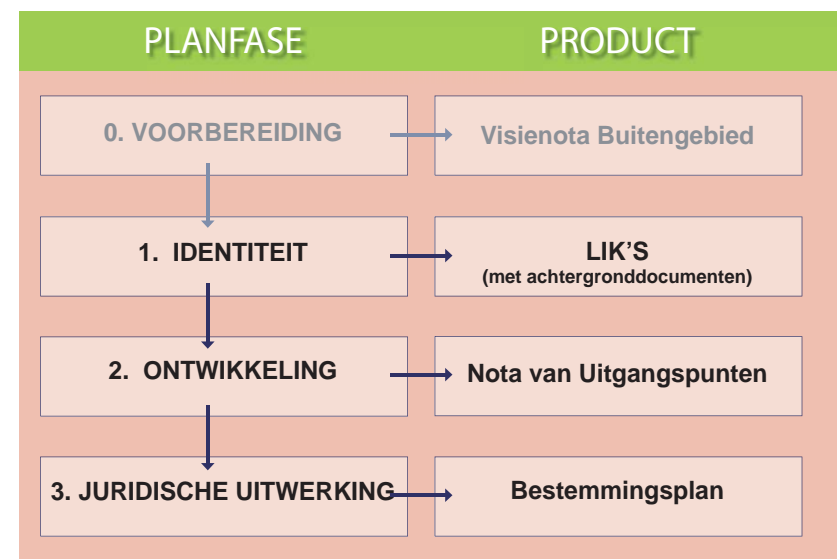
De gemeente Hardenberg gaat voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan opstellen. Daarbij wil de gemeente een meer richtinggevende rol gaan innemen, gericht op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke kwaliteit is echter een breed begrip, dat deels subjectief van aard is. In de Visienota Buitengebied is dit gedefinieerd als "eigen identiteit".

Om tot een nieuw bestemmingsplan te komen, worden de stappen gevolgd zoals in het onderstaande schema staan weergegeven. Eerst moet de identiteit van de deelgebieden worden bepaald. Met dit doel zijn de Landschap-Identiteit-Kaarten (LIK's) opgesteld. In de LIK's worden de specifieke kenmerken en kwaliteiten van de deelgebieden vastgelegd. Aan de hand van de LIK kan worden bepaald of toekomstige ontwikkelingen passend zijn. Aan passende ontwikkelingen moeten zo min mogelijk juridische beperkingen worden opgelegd, terwijl ongewenste ontwikkelingen zoveel mogelijk geweerd moeten worden.

Daarna wordt in de Nota van Uitgangspunten vastgelegd welke gebiedsvisie voor het plangebied gaat gelden en welke beleidskeuzes hieraan ten grondslag liggen. De LIK's vormen hiervoor de basis.

Het bestemmingsplan is één van de instrumenten om de (toegestane en te weren) ontwikkelingen juridisch te vertalen. De Nota van Uitgangspunten levert hiervoor de informatie.

De gemeente heeft ervoor gekozen om deze aanpak eerst op de pilotgebieden Reestdal en Bergentheim-Zuid toe te passen. Voor het overig deel van het buitengebied wordt in een later stadium een bestemmingsplan opgesteld.

Schema planproces

Inhoud LIK

De LIK Reestdal bestaat uit een boekje op A3 formaat met daarin een beknopte schematische weergave van de kwaliteiten, kansen en bedreigingen voor het pilotgebied Reestdal. Het schema is het resultaat van een analyse van verschillende kenmerken die bepalend zijn voor de identiteit, zoals bebouwing, beplanting en grondgebruik.

De analyse is in een separaat achtergronddocument opgenomen. In het achtergronddocument zijn ook de resultaten opgenomen van de excursie die met Plaatselijk Belang heeft

plaatsgevonden. Het achtergronddocument vormt een bijlage bij de LIK Reestdal.

Deze LIK is het resultaat van een integraal proces tussen de gemeente Hardenberg, de klankbordgroepen (Plaatselijk Belang en Organisaties) en de adviesbureaus (Amer en Eelerwoude).

Leeswijzer

De identiteit van het Reestdal komt voort uit de ontstaansgeschiedenis en de daarmee samenhangende landschapstypen. In de LIK Reestdal is daarom een onderscheid gemaakt tussen de verschillende landschapstypen die in dit pilotgebied voorkomen. Deze landschapstypen zijn op een overzichtkaart opgenomen. Vervolgens is per landschapstype een schema opgesteld. De schema's bestaan uit een overzicht van de aanwezige waardevolle en storende kenmerken. Ook is opgenomen wat een kans of juist een bedreiging voor deze kenmerken zou kunnen zijn.

Getracht is de invulling van de schema's zo objectief mogelijk te houden. Wel zijn de resultaten van de excursie in de schema's verwerkt, omdat de beleving van het landschap ook bepalend is voor de identiteit (belevingswaarde). Overigens geven de schema's niet de gebiedsvisie weer. Dit komt in de Nota van Uitgangspunten aan de orde. Ook is nog geen rekening gehouden met bestaande beleidsvisies of -nota's.

In de schema's staan in de vorm van genummerde groene blokjes verwijzingen opgenomen naar de toelichtende afbeeldingen en foto's. Een grijs vlak in het schema betekent dat dit aspect voor het betreffende landschapstype minder relevant of niet aan de orde is.

De Reest als drager van het gebied, met zijn drie 'lopen'

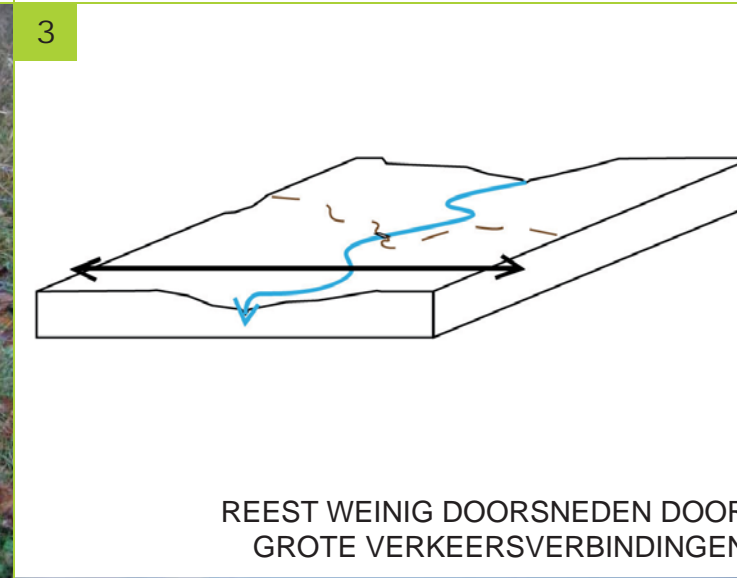
1

RECREATIEVE ROUTE OVER REEST

2

STRUINNATUUR

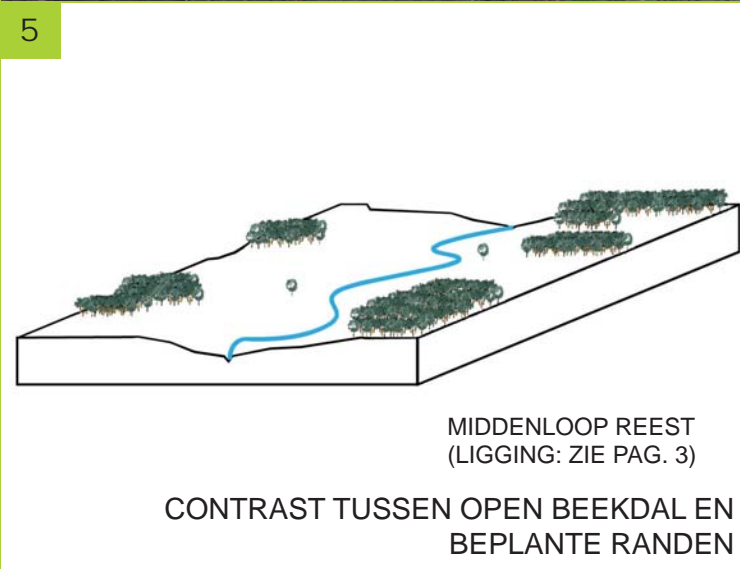
3

REEST WEINIG DOORSNEDEN DOOR GROTE VERKEERSVERBINDINGEN

4

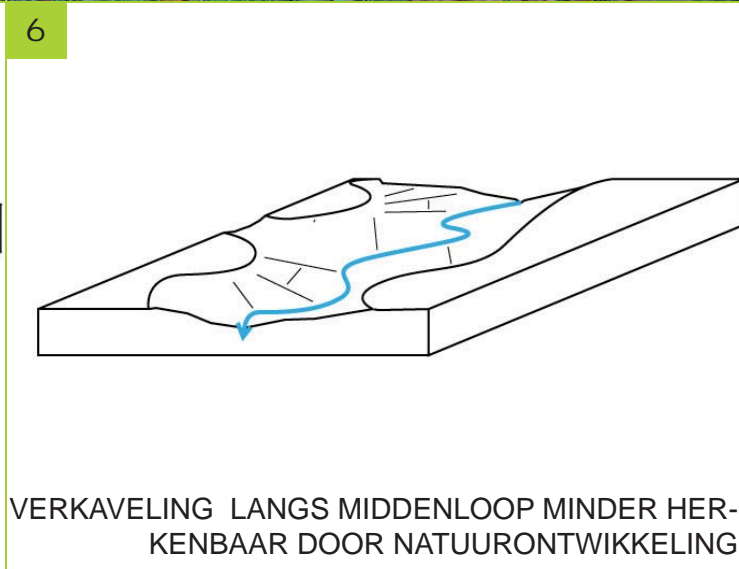
VERKAVELING LANGS MIDDENLOOP MINDER HERKENBAAR DOOR NATUURONTWIKKELING

5

MIDDENLOOP REEST (LIGGING: ZIE PAG. 3)

CONTRAST TUSSEN OPEN BEEKDAL EN BEPLANTE RANDEN

6

VERKAVELING LANGS MIDDENLOOP MINDER HERKENBAAR DOOR NATUURONTWIKKELING

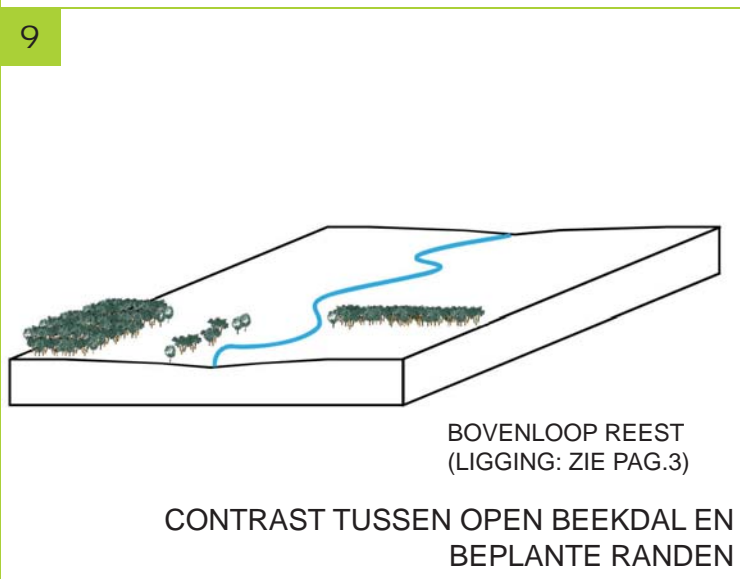
7

OPENHEID BEEKDAL, RANDEN BEPLANT

8

NATUUR LANGS MIDDENLOOP

9

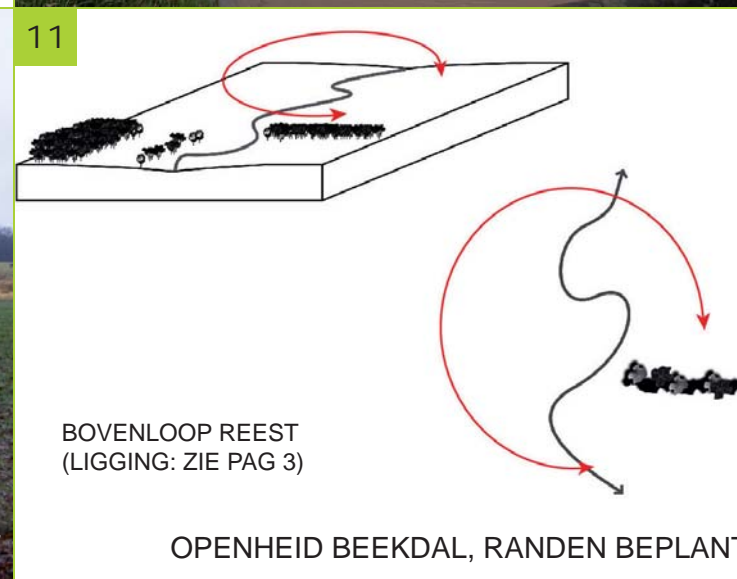
BOVENLOOP REEST (LIGGING: ZIE PAG.3)

CONTRAST TUSSEN OPEN BEEKDAL EN BEPLANTE RANDEN

10

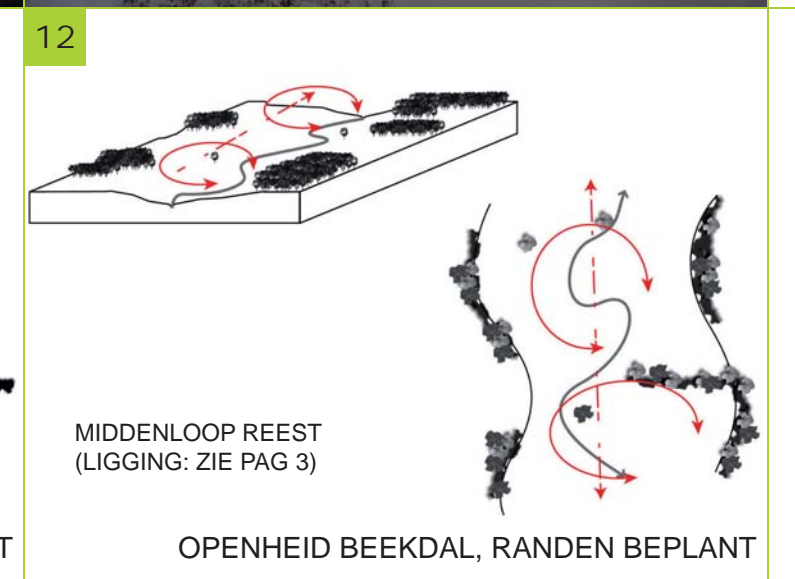
LANDBOUW DIRECT AAN DE REEST

11

BOVENLOOP REEST (LIGGING: ZIE PAG 3)

OPENHEID BEEKDAL, RANDEN BEPLANT

12

MIDDENLOOP REEST (LIGGING: ZIE PAG 3)

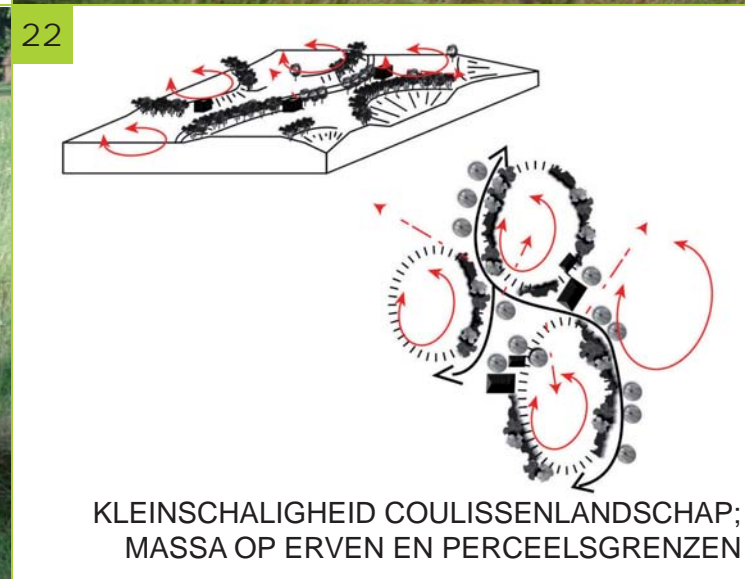
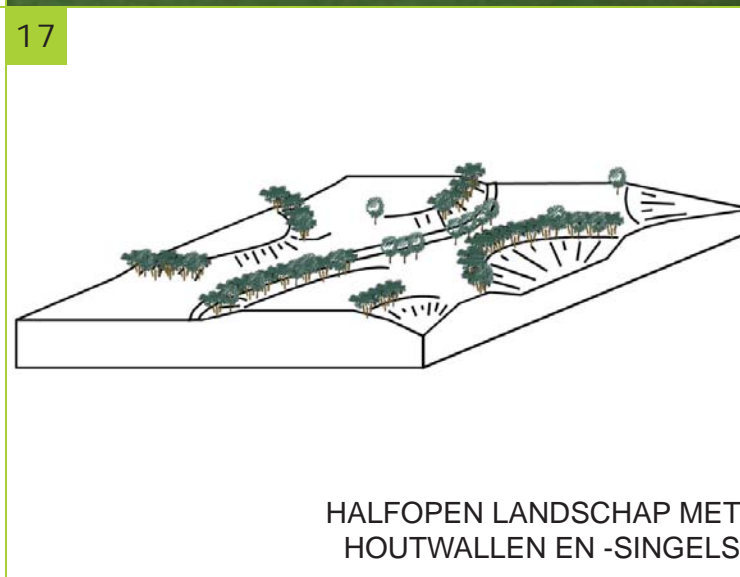
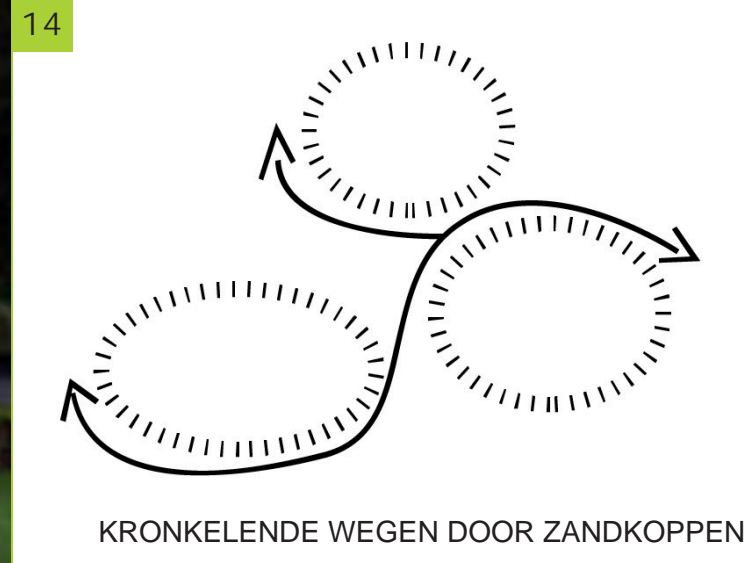
OPENHEID BEEKDAL, RANDEN BEPLANT

BEEKDALLANDSCHAP

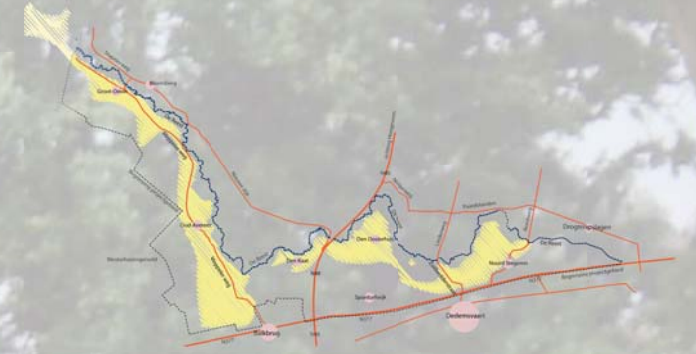

Beekdallandschap	Visuele dragers										Niet-visuele drager	
	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Beplantingspatronen	Erven	Massa/ruimte	Grond-/landgebruik	Functie en activiteit	Licht en donkerte	Natuur	Geur	
Sterk	- Ontbreken van bebouwing	- Recreatieve paden op oude landwegen of in de vorm van struinnatuur - Reest wordt weinig doorsneden door grote verkeersverbindingen	- Verkaveling langs middenloop* minder herkenbaar door natuurontwikkeling	- Contrast tussen 'open' beekdal (ontbreken van opgaande beplanting) en beplante randen van het Reestdal (zandkoppen)			- Openheid beekdal, randen beplant	- Natuur langs middenloop - Landbouw ter plaatse van bovenloop*	- Natuurontwikkeling	- Donker	- Aanwezigheid hooien graslanden - Broedgebied weidevogels - Foerageergebied das	
Zwak				- Beleefbaarheid open beekdal vanaf aantal wegen slecht door laan- en singelbeplanting			- Doorzicht vanaf aantal wegen beperkt - Openheid verstoord door opgaande beplanting	- Reest ter plaatse van bovenloop* niet herkenbaar door agrarisch grondgebruik (tot aan de Reest)	- Onbekendheid mogelijkheden recreatief gebruik - Beperkt recreatief medegebruik			
Kansen		- Verbetering recreatieve routestructuur door bv. opnemen historische elementen in route (bruggetjes) - Aanbrengen recreatieve verbinding met Drenthe - (route-) Infoborden		- Verwijderen van opgaande beplanting - Niet herplanten van opgaande beplanting - Tijdig afzetten opgaande beplanting			- Zicht op Reest verbeteren door verwijderen opgaande beplanting - Instandhouding doorzichten	- Omzetten landbouwgronden naar natuur - Agrarisch natuurbeheer stimuleren - Meer ruimte voor waterberging	- Versterken extensief recreatief medegebruik		- Bevorderen natuurwaarden door natuurbeheer en -ontwikkeling	
Bedreigingen	- Oprichten van bebouwing (niet zijnde woningen maar bv. schuilgelegenheid voor vee)		- Verdwijnen zichtbaarheid van verkaveling	- Ontstaan niet-natuurlijke beplanting (wel: oobos, niet: houtwal)			- Verdichting beekdal	- Weinig draagvlak voor gewenste natuurdoeltypen bij bewoners	- Te hoge recreatiedruk		- Verstoring natuurwaarden (veranderend grondgebruik, afname rust)	

* Ligging bovenloop en middenloop van de Reest: zie afbeelding pagina 3

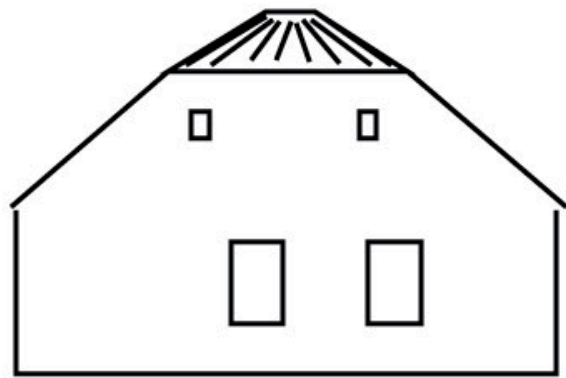

ESSEN- EN HOEVELANDSCHAP

Essen en hoeveland landschap	Visuele dragers										Niet-visuele drager
	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Bepantingspatronen	Erven	Massa/ruimte	Grond-/landgebruik	Functie en activiteit	Licht en donkerte	Natuur	Geur
Sterk	- Welvaartsperiode landbouw zichtbaar door historische voorgevels (westelijk deel) 13	- Kronkelende wegen parallel aan de Reest - Onverharde wegen naar erven - Kavelpaden en landwegen 14 16	- Stijlranden langs perceelsgrenzen - Herkenbaarheid verkaveling door opgaande beplanting - Kleinschalig - Onregelmatig 18	- Halfopen landschap - Houtwallen en -singels - Hakhoutbosjes op hogere delen - Geriefhoutbosjes 17	- Verspreid liggend op hogere zandkoppen - Tuinen in landschapstijl uit welvaartsperiode (westelijk deel) 19	- Kleinschalig coulisenlandschap - Massa geclusterd op erven en perceelsgrenzen - Aanwezigheid buurtschappen en dorpsgemeenschappen - Plaatselijk doorzichten 22	- Afwisseling in agrarisch grondgebruik - Hooiland op hoger gelegen gronden 23 24	- Kleinschalige landbouw	- Clustering licht rond buurtschappen, rest donker	- Rijk aan flora - Foeragegebied das	
Zwak	- Schaal, kleur- en materiaalgebruik van moderne stallen en schuren past niet bij stijlkenmerken historische bebouwing (oostelijk deel) - Niet in landschap passende bebouwing	- Ligging recreatieve routes onduidelijk - Weinig recreatieve routes			- Toepassing gebiedsvreemde beplanting langs erfgronden - Nieuw aangelegde tuinen passen niet bij stijlkenmerken van omgeving 20			- Landbouw niet rendabel meer, agrarische bedrijven stoppen			- Plaatselijk grotere geurintensiteit
Kansen	- Aandacht voor welstand	- Medegebruik kavelpaden (op vrijwillige basis) 16			- Gebruik van gebiedseigen beplanting - Stimuleren van traditionele erf-inrichting - Voorwaarden stellen aan nieuwe inrichting 15		- Vergroten diversiteit aan agrarisch grondgebruik (kleinschaligheid)	- Verbrede landbouw - Hergebruik voormalige agrarische bebouwing - Kleinschalige recreatie 21		- Bevorderen natuurwaarden door (agrarisch) natuurbeheer en -ontwikkeling	
Bedreigingen	- Te grote stijl- en schaalverschillen - Schaalvergroting landbouw zichtbaar door omvangrijke herbouw en nieuwbouw	- Verharding van onverharde paden	- Verdwijnen kavelbegrenzings door schaalvergroting of natuurontwikkeling	- Verdwijnen kavelbeplanting door schaalvergroting of natuurontwikkeling	- Bouwen in lager gelegen gebieden - Erfinrichting boerderij wijkt af van historische traditie - Verrommeling	- Schaalvergroting landbouw		- Verrommeling van het landschap			

25

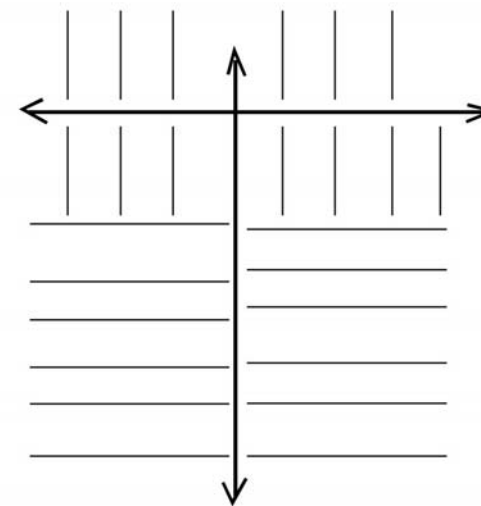
EENVOUDIGE BOUWVORMEN

26

GROTE STALLEN

27

RECHTLIJNIGE ROUTING

28

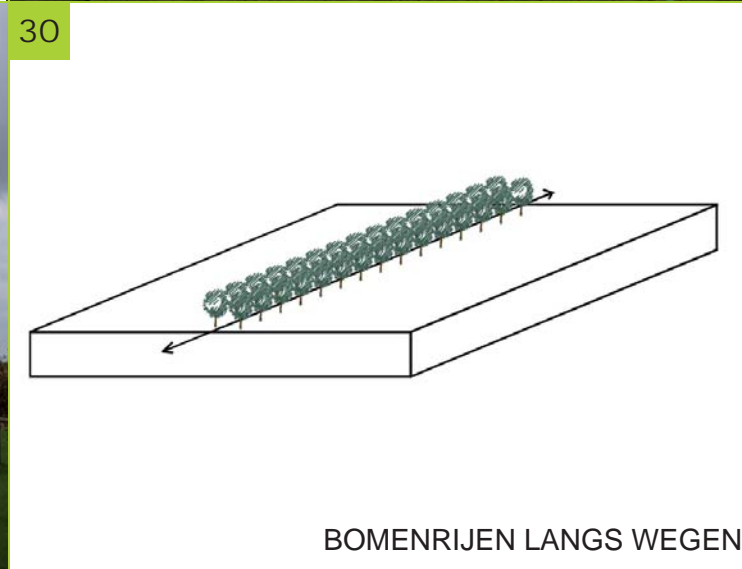
RATIONELE VERKAVELING MET KAVELSLOTEN

29

GRASLAND EN MAIS

30

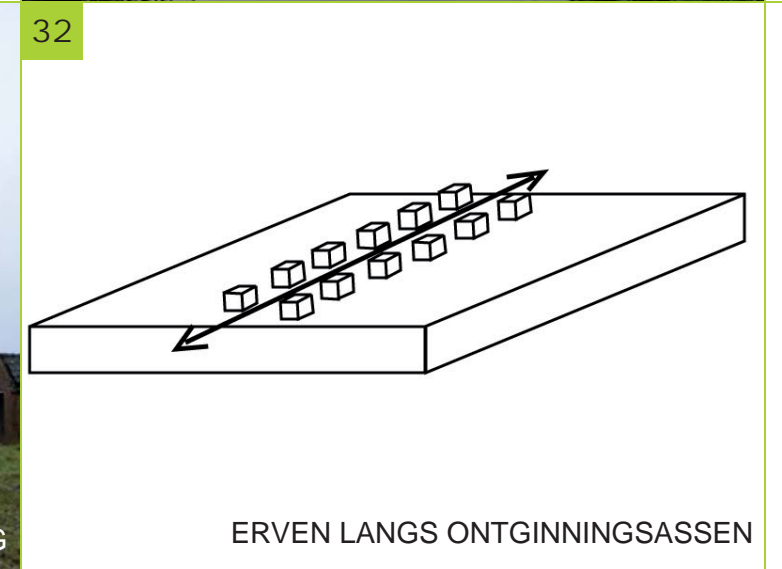
BOMENRIJEN LANGS WEGEN

31

VERPAUPERING

32

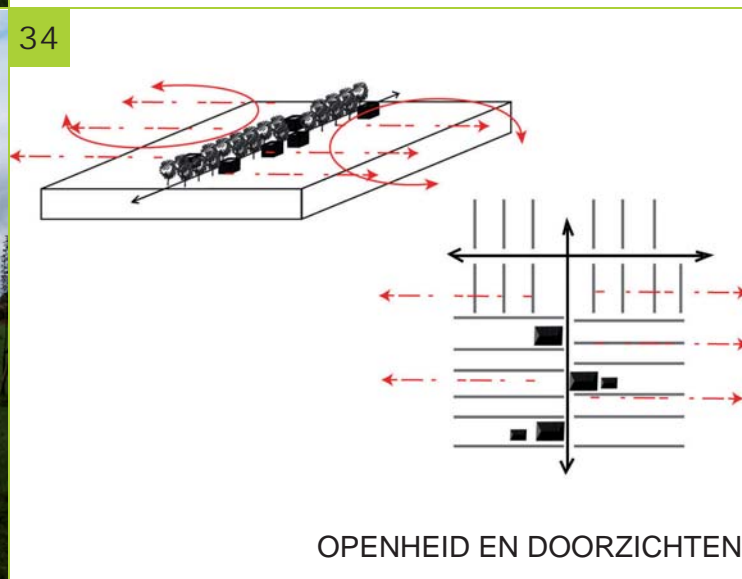
ERVEN LANGS ONTGINNINGSSASSEN

33

OPENHEID EN VERGEZICHTEN

34

OPENHEID EN DOORZICHTEN

35

AGRARISCH GEBRUIK

36

KANSEN HERGEBRUIK VOORMALIGE AGRARISCHE BEBOUWING

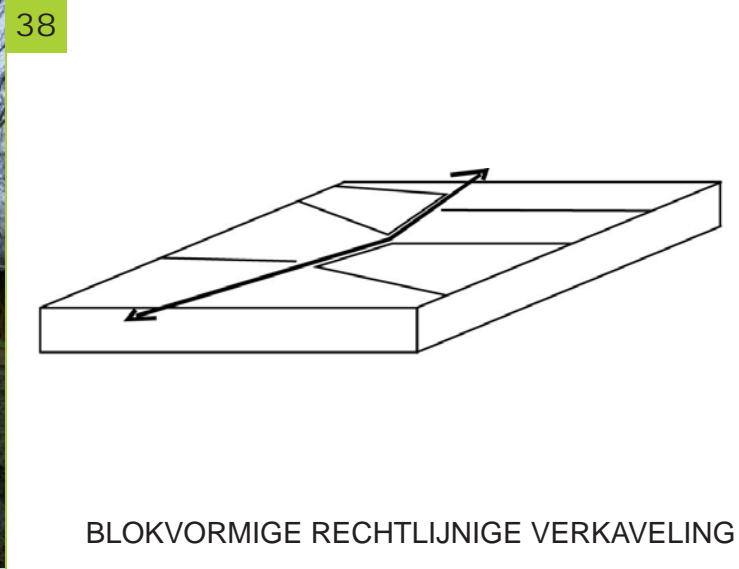
VEENONTGINNINGSLANDSCHAP

Veen ontginningslandschap	Visuele dragers										Niet-visuele drager
	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Bepantingspatronen	Erven	Massa/ruimte	Grond-/landgebruik	Functie en activiteit	Licht en donkerte	Natuur	Geur
Sterk	- Eenvoudige bouwvormen - Relatief kleinere woningen (in vergelijking met bv. Essen- en Hoevelandschap) - Grote stallen en schuren 25 26	- Rechthoekig 27	- Rationele, rechthoekige verkaveling - Structuur herkenbaar door sloten en (singel-)beplanting 28	- Bomenrijen - Berken- of eiken-singels op kavelgrenzen 30	- Erven langs ontginningsassen - Elzingsingels langs erf - Rationele opzet erf 32	- Massa geconcentreerd langs ontginningsassen - Openheid - Vergezichten 33 34	- Hoofdzakelijk grasland en mais - Monotoon grondgebruik versterkt grootschaligheid 29	- Hoofdzakelijk agrarisch gebruik 35	- Licht langs linten, donker achterland	- Foerageergebied das	
Zwak	- Materialisering en uitstraling schuren			- Ontbreken van doorgaande laanbeplanting	- Verdwijnen agrarisch karakter inrichting erven - Gebiedsvreemde erfbeplanting	- Verdwijnen doorzichten	- Beperkte omvang agrarische bedrijven			- Beperkte natuurwaarden	
Kansen	- Inpassen grote schuren/stallen door kleurgebruik en/of (transparante) beplanting	- Verbeteren recreatieve ontsluiting Reest oostelijk van 't Bergje		- Herstel/versterken laanbeplanting	- Voorwaarden stellen aan nieuwe erf-inrichting - Duidelijke voor- en achterindeling erven (woning voor, bijgebouwen achter)		- Agrarisch ontwikkelingsgebied - Stimuleren herkenbaarheid Reest oostelijk van 't Bergje (grondgebruik / natuurontwikkeling) - Grootschalige agrarische bedrijven	- Hergebruik voormalige agrarische bebouwing - Nevenactiviteiten op agrarische bedrijven 36			
Bedreigingen	- Eenvoudige bouwstijl verdwijnt door nieuwbouw		- Verdwijnen wijkenstructuur	- Ontbreken onderhoud bomenrijen	- Verdwijnen agrarisch karakter erven - Verpaupering 31	- Verdichting met grote schuren - Bebouwing in open veld		- Nieuwe functies (zoals wonen) kunnen agrarisch gebruik beperken			

RECHTLIJNIGE WEG

BLOKVORMIGE RECHTLIJNIGE VERKAVELING

OVERGANG TUSSEN ESSEN/HOEVEN EN OPEN WEIDE

HOUTWALLEN EN WINDSINGELS OP ERFGRENZEN

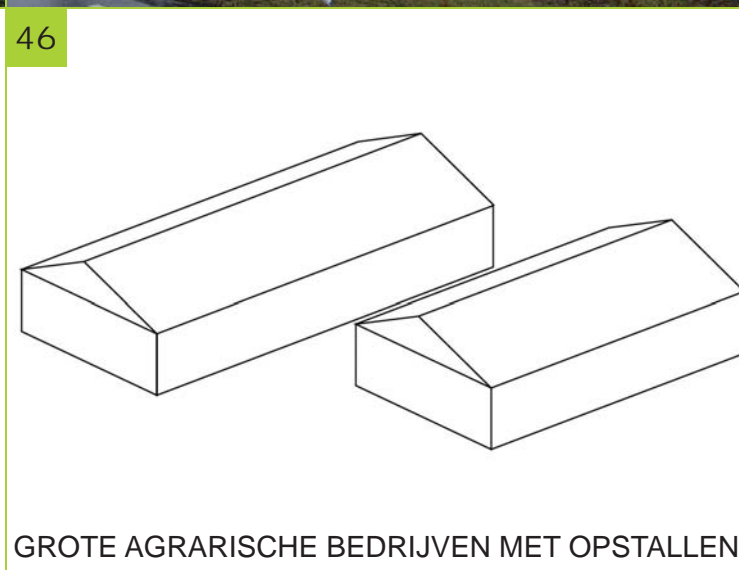
VOORWAARDEN STELLEN BIJ NIEUWE ERFINRICHTING

GRONDGEBONDEN AGRARISCH GEBRUIK

HALFOPEN LANDSCHAP MET DOORZICHTEN

GROTE AGRARISCHE BEDRIJVEN MET OPSTALLEN

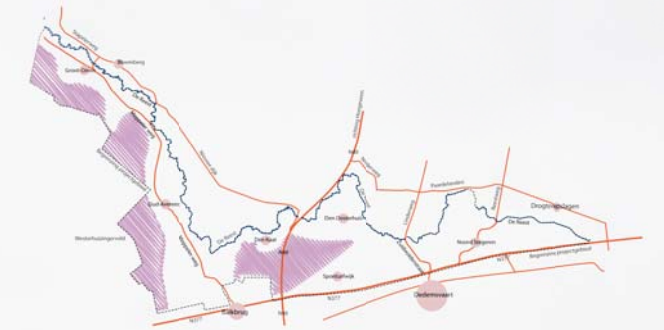

RECREATIEVE ROUTES

DAS

HEIDEONTGINNINGSLANDSCHAP

Heide ontginningslandschap	Visuele dragers										Niet-visuele drager
	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Beplantingspatronen	Erven	Massa/ruimte	Grond-/landgebruik	Functie en activiteit	Licht en donkerte	Natuur	Geur
Sterk	- Grote agrarische bedrijven met opstallen 46	- Rechthoekige wegen 37	- Blokvormig - Rationeel - Verkavelingsvorm zichtbaar door beplanting en kavelsloten 38	- Overgang tussen essen/hoeven en open weide 39	- Eilanden in open landschap - Houtwallen, windsingels op erf grenzen, solitaire bomen op erf - Rationele opbouw erf 41	- Halfopen landschap - Doorzichten 44	- Grondgebonden agrarisch gebruik - Bosjes 43	- Agrarisch - Wonen	- Licht langs linten, donker achterland	- Fourageergebied das 48	
Zwak					- Bij nieuwbouw weinig aandacht voor landschappelijke inpassing					- Beperkte natuurwaarden	
Kansen		- Benutten oude trambaan (als recreatieve verbinding) - Recreatieve verbinding Boswachterij Staphorst met Reestdal - Verbeteren extensieve recreatieve voorzieningen (zoals infoborden) 47			- Voorwaarden stellen bij nieuwe erf-inrichting 42						
Bedreigingen											

COLOFON

LIK Reestdal

Onderdeel van IDEE Hardenberg
Projectnummer: 70-101
Datum: 13 februari 2009

Opdrachtgever:

Gemeente Hardenberg
Postbus 500
7770 BA Hardenberg
Tel: 0523 - 289 111
Contactpersoon: dhr. Jaap Wuite
www.hardenberg.nl

Opdrachtnemer:

Amer ruimtelijke ontwikkeling BV
Zonnehof 43
3811 ND Amersfoort
Tel: 033 - 4621 623
Contactpersoon: mw. Esther Marsman
e-mail: bureau@amer.nl
www.amer.nl

In samenwerking met:

Eelerwoude West Bilthoven
Rembrandtlaan 22A-1
3723 BJ Bilthoven
Tel: 0302297260
Contactpersoon: dhr. Joris van der Vet
e-mail: west@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

